

ГЕНЕРАЛ НАЄВ: У ВІЙСЬКОВИХ НЕ БУЛО ЖОДНОГО ДОКУМЕНТА, В ЯКОМУ БУЛО Б НАПИСАНО, ЩО 24 ЛЮТОГО 2022 РОЗПОЧНЕТЬСЯ НАСТУП РОСІЇ

«У квітні 2021 року політичному керівництву доповідали про готовність ЗСУ до оборони»

– Даваймо повернемося до підготовки до великої війни. Про ймовірне повномасштабне вторгнення західні медіа і союзники говорили ще навесні 2021 року. Розкажіть, будь ласка, яка атмосфера тоді панувала в Збройних силах? Як ви готувалися до можливого вторгнення?

– Для того щоб розуміти процес підготовки Збройних сил України і Сил оборони, необхідно розуміти, як це відбувається відповідно до законодавства. У 2019 році відбулася завершальна стадія реформи у Збройних силах. У 2021 році був випущений стратегічний оборонний бюлетень.

У цьому бюлетені схематично показано, хто керує Збройними силами, який сегмент ЗСУ які дії виконує, і

яким має бути кінцеве застосування Збройних сил України.

У законі про оборону чітко прописано: що робиться у мирний час, а що відбувається у воєнний. У статті 4 цього закону вказано, що в разі збройної агресії проти України або загрози нападу президентом ухвалюються три рішення.

Перше – застосування Збройних сил, друге – запровадження правового режиму воєнного стану і третє – оголошення мобілізації.

– **Що маєтсья на увазі під рішенням про застосування Збройних сил України?**

– Це команда військовим керівникам відкрити воєнні карти і розпочати підготовку, а в подальшому – виконання того, що сплановано.

У Генеральному штабі має бути стратегічний план за-

До третьої річниці широкомасштабного вторгнення Росії українське суспільство підходить у вкрай напруженій ситуації. Втрати на фронті, закупівельні скандали в тилу, скорочення міжнародної підтримки, розмови про мирні переговори і явні ознаки підготовки політиків до виборів, яких «не може бути».

З одного боку, ці фактори наче відсувають на другий план спогади про початок великої війни і тих подій, які відбувалися в лютому – березні 2022 року.

З іншого – відбуваються суди над генералами, яким інкримінують провал оборони Харківщини 2024-го. Розслідування викликало хвилю інформаційних вкидів через анонімні телеграм-канали про те, що високопоставлені військові можуть стати не останніми, до кого можуть виникнути питання у правоохоронних органів. При цьому найчастіше пишуть саме про початок широкомасштабного вторгнення.

Щоб згадати підготовку до повномасштабного наступу Росії та зрозуміти, чи справді українські військові мали необхідні інструменти для належної оборони, «Українська правда» поговорила з генерал-лейтенантом Сергієм Наєвим. На момент вторгнення він обіймав посаду командувача Об'єднаних Сил оборони України.

Рік тому Наєв був звільнений з посади і дізнався про це з новин. Вже після цього міністр оборони Рустем Умеров запросив його на зустріч і запропонував залишитися в Силах оборони для виконання різних завдань.

Чи знали військові про дату наступу Росії, чи вчасно були ухвалені рішення для організації оборони, як бої за Вознесенськ стали переломними в битві за південь і чи є сенс говорити про розмінування Чонгару, читайте в інтерв'ю.

ПЕРЕДПЛАТА НА ЖУРНАЛ «УНІВЕРСУМ» (ПЕРШЕ ПІВРІЧЧЯ 2025 РОКУ)

Щоб регулярно отримувати журнал «Універсум»,
слід переказати через будь-який банк чи надіслати поштовим переказом
330 гривень на поточний рахунок IBAN UA083252680000000002600744144
в ПАТ АКБ «Львів», МФО 325268, ЄДПРОУ 19326603
Одержувач: ТзОВ «Універсум».

Не забудьте надіслати на адресу редакції
(«Універсум», п/с 2994, Львів—17, 79017)
копію квитанції поштового переказу чи платіжного доручення,
чітко вказавши при цьому свою адресу.

«Універсум» в Інтернеті: <https://universum.lviv.ua>

**БУДЕМО ЩИРО ВДЯЧНІ
ВСІМ НЕБАЙДУЖИМ
ЗА БУДЬ-ЯКУ
ФІНАНСОВУ ПІДТРИМКУ
ЧАСОПИСОВІ!**

Наш поточний рахунок:
IBAN UA083252680000000002600744144
в ПАТ АКБ «Львів»,
МФО 325268,
ЄДПРОУ 19326603
Одержувач: ТзОВ «Універсум».

– Є три відповідні складові. Перше: сили – наші воїни, наші військовослужбовці.

Вони мають бути а) мотивовані і б) підготовлені. Підготовкою наших воїнів займається командування видів, родів військ, спеціальних військ. Вони мають готувати й мотивувати особовий склад.

У ході цієї підготовки кожен воїн має бути готовим до ведення бойових дій. Не так, щоб його з навчального центру і відразу на передній край, де він бачить ситуацію, яка дуже суттєво відрізняється від базової військової підготовки.

Друга складова – озброєння. Зараз на передньому краї є проблема з підтримки наших воїнів відповідними озброєннями. Там, де не вистачає артилерійських боєприпасів, можна підтримувати за допомогою безпілотників, FPV-дронів або інших дронів. Тому що український воїн має бути прикритий.

Ну і третій шар – управління. Треба воювати сталими структурами, дивізіями, корпусами, де командир одночасно несе відповідальність і за підготовку свого особового складу, і за застосування.

– Зараз про мирні переговори розмірковують майже всі, в тому числі і президент. Як ви ставитеся до таких розмов і як це впливає на загальний настрій Збройних сил?

– Настрій Збройних сил такий, що кожен командир, кожен командувач, кожен воїн прагне виконати завдання, зберегти життя на полі бою для того, щоб мати можливість далі виконувати поставлені задачі.

А що стосується мого ставлення до цього, звісно, я би хотів, щоб українська армія мала більше ресурсів і більше можливостей, відповідно, для того, щоб звільнити окуповані території військовим шляхом і досягти перемоги. Але те, що ми залежні від постачання з країн-партнерів, каже, що наші можливості на даний час дещо обмежені.

Чи відбудеться збільшення цих можливостей у подальшому? Я буду тільки радий цьому. Але головне завдання будь-якого командира на полі бою – це виконати завдання з найменшими втратами, щоб зберегти людей.

– У нинішніх обставинах, наскільки є реальною головна задача, про яку говорили в 2022–2023 році – вихід на кордони 1991 року?

– Ми можемо виконати завдання не тільки виходу на кордони. Ми можемо виконати завдання зі створення буферної зони навколо України. Всі питання полягають у площині ресурсів.

Як воно працює? Визначається політична мета. Військові проводять розрахунки, подають політикам. Для того щоб вийти на кордони 1991 року, нам необхідно стільки воїнів, нам необхідно стільки ракет, боєприпасів, танків, артилерійських гармат. І тоді, якщо це задовольняється, тоді ми виходимо на кордони 1991 року.

– Ми пам'ятаємо, що план Залужного передбачав 17 мільйонів снарядів і все інше. У Заході взагалі наявний такий ресурс, щоб забезпечити нам підтримку?

– Що таке економіка РФ? Вона дорівнює економіці Канади. Що таке економіка всього Європейського Союзу? Вона значно перебільшує економіку Росії. Тому питання полягає в площині не чи здатні вони, а чи спроможні вони прийняти таке рішення.

Коли на початку війни в Україні та відбиття широкомасштабної агресії ми боролися за свій суверенітет і незалежність, то парадигма на Заході була яка? Щоб не дати Росії перемогти, а Україні – програти.

Ще раз підкреслю: якщо дадуть стільки, скільки необхідно, щоб вийти на кордони 1991 року, то це відбудеться.

І керівництво України постійно на цьому наголошує.

**Севгіль МУСАЄВА,
Євген БУДЕРАЦЬКИЙ,
«Українська правда»**

10 лютого 2025 року

Ціна миру. Варіанти компромісів: наслідки можуть бути катастрофічними

Жоден, вже реалізований в сучасній Європі сценарій завершення конфлікту, в Україні вже не спрацює.

Не буде не тільки хорватського варіанту, але і боснійського, грузинського, кіпрського чи навіть сербсько-косовського. Бо наразі випали з дискурсу не тільки «кордони 1991 року», але і надання окупованим територіям «особливого статусу», і, тим більше, визнання окупованих територій «незалежними республіками».

Москва прагне лише анексії, причому не тільки фактично контрольованих нею територій, але і регіонів, що знаходяться під контролем Києва, однак вже «включені до складу РФ» розчерком пера.

Це означає, що нам треба уважніше аналізувати події не другої половини, а першої половини 20-го століття, ретельніше вивчати долю країн, що не змогли захистити себе, свої кордони, а іноді і свою ідентичність.

Можливий розвиток ситуації за сценарієм, схожим на 1910-1930 рр., створює неймовірні виклики для України як для держави і українців як для нації, але це ще не все.

Якщо процес буде рухатися саме в напрямку зламу кордонів однієї з найбільших європейських країн, це означатиме крах існуючого світопорядку в його європейській частині, а може і в усій західній частині світу. Це треба розуміти і до цього треба бути готовим.

Цей заклик я адресую насамперед тим, хто наразі завзято просуває різноманітні варіанти болісних компромісів для України, не розуміючи масштабів наслідків цих кроків для майбутнього всієї Європи.

Наталія Іщенко, експерт-міжнародник